

GLASNIK SVETOG ANTE

GLASILO SVETIŠTA SVETOG ANTE SARAJEVO / BISTRİK

Uskrsno vjerovanje

Žene pod Isusovim križem

Sveti Anto Padovanski u Čukliću

Klara Asiška - žena pokore

Duhovnost kao bolest

Odvaljen je kamen

Odvaljen je kamen s tvojih očiju.

Do tebe je da ugledaš svijet tebi darovan: svijet prepun ljepote i sreće, svijet koji tvoje oči mogu i okrasti i oplemeniti. Ali nad tobom uvijek bdije pogled prepun ljubavi.

Odvaljen je kamen s tvojih ruku.

Do tebe je da se zauzmeš za svoje dane: da se ne kloniš znoja, umora i iscrpljenosti, i da ne pitaš koliko ih se trudi uz tebe, jer nikada nisi sam. Uz tebe netko povazdan rađa ovaj svijet.

Odvaljen je kamen s tvog srca.

Do tebe je da mu dopustiš da bude otvoreno: da se ljubav prelijeva preko njega, da ne pristane ni na kakve zapreke. Jer sav je ovaj svijet srce koje te želi sačuvati.

Odvaljen je kamen s tvoje nade.

Do tebe je da skrbiš o njezinoj svježini: da onima koji dolaze, djeci svojoj, ovaj svijet sačuvaš i predaš s povjerenjem da bezazlenost može biti jedra i nakon mnogih rana. Jer sve mu što postoji ljubav postojano dariva dah.

Odvaljen je kamen s tvoga hoda.

Do tebe je da ideš neumorno: da ne dopustiš da tvoj korak išta smete i da ti svaki korak bude čovječan, da uvijek ideš u susret. Na svim tvojim putovima netko raskriljenih ruku hiti k tebi.

Odvaljen je kamen s tvojih blizina.

Do tebe je da pristaneš živjeti zagrljen: da se ne opireš nježnosti koja te proniche i krijepi i da s nježnošću pristupaš svakom biću. Jer netko tko ne može bez tebe, nadohvat ti je ruku, nadohvat duše.

Odvaljen je kamen s tvoga vremena.

Do tebe je da se odlučiš za neizrecivo: da vječnost ulijevaš u posudu svakoga dana, sućut u posudu svakoga susreta. Jer postoji netko u kome živiš novim životom i sve što jesi prebiva u njegovu uskrsnuću.

Stjepan LICE

Uskrsno vjerovanje

Ovo „vjerovanje“ nema potpuno iste riječi kao klasično Apostolsko vjerovanje, ali odgovara duhu modernoga čovjeka te je rezultat dugoga rada i razmišljanja. Možda mogne pomoći onima koji sumnjaju u sadržaj svoje vlastite vjere, ali i onima koji misle da znaju i vjeruju u sve

Kada kršćani slave svoje utemeljujuće blagdane, kao što je Božić ili Uskrs, svaki puta se iznova postavlja pitanje u što ili na koji način oni zapravo vjeruju. Na posebni način uskrsno vrijeme, kao vrijeme slavljenja utemeljujućih događaja kršćanstva, muke, smrti i uskrsnuća Isusa iz Nazareta, iznosi na vidjelo različita teološka viđenja i različite interpretacije središnjih tema kršćanske vjere.

Dva obrasca vjerovanja

Sadržaj kršćanske vjere tijekom dugih stoljeća na različite je načine sažiman u obrasce koje mi nazivamo Vjerovanje (lat. *Credo*). U poučavanju vjere te u liturgijskim slavljenjima kršćanskih zajednica poznata su dva obrasca vjerovanja: *Apostolsko vjerovanje* (poznato kao malo) te *Nicejsko-carigradsko* (poznato kao veliko vjerovanje). I jedan i drugi obrazac vjere prošli su teška vremena svoga nastajanja.

Različiti teološki sporovi oko pitanja Trojstva, osoba, Isusova božanstva i čovječstva, Duha Svetoga, Crkve započeli su unutar kr-

šćanstva Koncilom u Niceji 325. godine. Od tada započinje na pisani način fiksirana povijest vjerovanja. Dramatični razvoj kršćanstva i njegovo širenje na Zapad usko su vezani uz povijest nastanka teksta i prihvaćanja toga teksta unutar Crkve. Prikazati tu povijest na malo prostora nemoguće je, ali je moguće napomenuti da sporenja, razmirice i različita tumačenja teksta postoje još i danas. Istina, nešto manje unutar Katoličke crkve, ali zato su vrlo aktualna i živa unutar reformiranih zajednica.

Zemaljske crkve

Osobito su zanimljive tzv. zemaljske crkve (*Landeskirchen*) u Švicarskoj. Već više od 150 godina među tim različitim crkvama ne postoji nešto što se zove zajedničko vjerovanje. Naime, sredinom 19. stoljeća unutar ovih crkava došlo je do velike rasprave je li malo ili Apostolsko vjerovanje primjereno vremenu i životu kršćana i rasprava je dovela do toga da je u Zürichu 1868, da bi se spriječio raskol, data sloboda u ispovijedanju vjere. Prilikom nedavnoga slavljenja Kalvinove godine (2009) u raspravu je uvedeno 20 različitih tekstova vjerovanja oko kojih su raspravljali teolozi i vjernici, s ciljem ponovnog prihvaćanja zajedničkoga obrasca vjere za sve zemaljske crkve u Švicarskoj. Zaključni prijedlog teksta poznatoga župnika, teologa i pjesnika Kurta Martija dan je na diskusiju te se očekuje i o ovome prijedlogu burna teološka i unutar-vjernička rasprava.

Cilj ovoga kratkoga uvoda bio je objasniti kontekst nastanka teksta ovoga prijedloga koji i s teološke te s jezične i umjetničke strane zavređuje biti preveden i na hrvatski jezik. On nema potpuno iste riječi kao klasično malo vjerovanje, ali odgovara duhu modernoga čovjeka te je rezultat dugoga rada i razmišljanja. Možda mogne pomoći onima koji sumnjaju u sadržaj svoje vlastite vjere, ali i onima koji misle da znaju i vjeruju u sve.

Credo iz Kappela

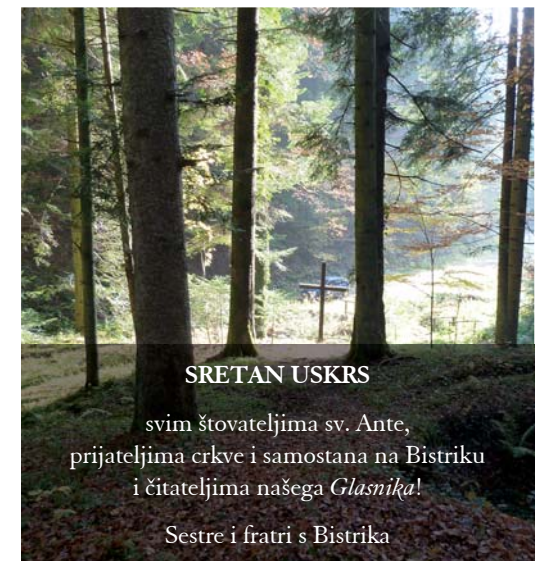
*Pouzdam se u Boga,
koji je ljubav,
Stvoritelj neba i zemlje.*

*Vjerujem u Isusa,
Božju učovječenu Riječ,
Mesiju patnika i potlačenih,
koji je navijestio Božje kraljevstvo
i zbog toga bio razapet,
izručen kao i mi uništenju,
ali je trećega uskrsnuo,
da nastavi djelovati za naše oslobađanje,
dok Bog ne bude sve u svemu.*

*Pouzdam se u Svetoga Duha,
koji u nama živi,
i pokreće nas da jedni drugima opraštamo,
čini nas suradnicima Uskrsloga,
braćom i sestrama onih
koji žedaju za pravedom.*

*I vjerujem u zajednicu
svesvjetske Crkve,
u mir na Zemlji,
u spasenje mrtvih,
i u ispunjenje života
s onu stranu naše spoznaje.*

Franjo NINIĆ

SRETAN USKRS

svim štovateljima sv. Ante,
prijateljima crkve i samostana na Bistriku
i čitateljima našega *Glasnika!*

Sestre i fratri s Bistrika

Žene pod Isusovim križem

Žene ostaju i bore se; one vjeruju i nadaju se; one traže Isusa i prenose poruku o tomu da je živ. Ne bismo li se mi muški trebali posramiti samih sebe u takvim situacijama?

Isusova smrt na Golgoti i kršćanstvo redovito se vežu uz učenike koji su ga slijedili bilo kao stalni sljedbenici, ili pak kao privremeni slušatelji. Oni su s njime stalno boravili, prelazili jezero sad na jednu sad na drugu stranu, izravno sudjelovali u njegovim djelima milosrđa, bili svjedoci njegovih čudesnih djela, štoviše bili s njime na posljednjoj večeri, na Maslinskoj gori za vrijeme uhićenja, dok ih jednostavno na Golgoti prilikom Isusova razapinjanja ne vidimo. Nakon svega što se dogodilo s Isusom po svoj prilici su se njegovi učenici razbježali od straha od Židova i zatvorili u sobe ili - kako neki bibličari misle - pobjegli čak u rodnu Galileju, jer su zaključili da je s Isusom i s njegovom stvari sve gotovo.

Susret na zdencu i javne grešnice

Pa ipak iz nekih evanđeoskih izvještaja znamo da je uz Isusa išlo i nekoliko žena koje su ga pratile na njegovu životnom putu, što u to doba i nije bilo posve uobičajeno. No Isus se nije očito obazirao na ustaljeno mišljenje ljudi o tome nego je išao svojim životnim putem svjestan svoga životnoga poslanja. Znamo dobro da je Isus prolazeći kroz Samariju u jednom selu, na nekom zdencu, susreo jednu ženu i stupio s njome u kontakt što je za njegove učenike izazvalo veliko iznenađenje, jer je tražio vode da se napije (Iv 4,7). Rasprava se vodila o običnoj vodi da bi konačno prešla na razinu metafore - kao vode koja daje život. Rasprava završava o tome gdje će se ljudi u budućnosti klanjati Bogu, nas brdu u Samariji ili u Jeruzalemu.

Ljubo Lahi, *Ruspeće*

Isusov je odgovor jasan: Pravi klanjatelji klanjati će se Ocu u Duhu i istini. Učenici ostaju iznenađeni takvim Isusovim stavom.

No na Isusovu životnom putu nailazimo također na žene u nimalo zgodnim situacijama. Javna grešnica koja je bila po cijelome kraju poznata po svome nemoralnom ponašanju dolazi Isusu u kuću uglednih farizeja i baca se pred njegove noge. Dolazi Isusu prezrena i u svojim očima, a i u očima drugih. Isus je prima, razgovara s njome i štoviše čini se da je opravdava (Lk 7,36-50) postavljajući načelo: grijesi se opraštaju primjereno postojanju ljubavi. Ljubav omogućava opraštanje grijeha, ali i uzvraćena ljubav vodi opraštanju grijeha.

Svakako je zanimljiv slučaj i sa ženom preljubicom u Iv 8,1-11 gdje su farizeji uhvatili ženu u preljubu i doveli je Isusu da je osudi. Isus ne osuđuje ženu, nego više one koji su je predveli njemu da je osudi postavivši pravilo: „Tko je od vas bez grijeha, neka prvi baci kamen na nju?“ Isus očito ne odobrava grijeh, ali ne dopušta da drugi veći grešnici ubijaju manju i ponizniju, iskreniju grešnicu i na taj način stvaraju o sebi sliku kao o nepogrešivima i jedinama ispravnima koji mogu donositi konačne sudove.

Učenici pobjegli - žene ostale

No od svega ostaje najznačajniji događaj pod Isusovim križem, u odsudnom trenutku njegova života, kad su se Isusovi učenici razbježali, a nekolicina žena ostala izdaleka i promatrala što će se zbiti s Isusom. One se nisu zaplašile ni rimskih vojnika, ni Židova, nego su u žalosti pratile što se događa s jednim pravednikom.

Zacijelo je važno na razini općega životnoga iskustva uočiti da u presudnim trenucima života zakazuju i ideologija, i učenost, i učeništvo, a ostaje ljudska, osobna i prijateljska povezanost među osobama. Brzo se istope sve druge veze, a ostaje ona duboka ljudska i egzistencijalna. Zato i u ovom slučaju vidimo da žene ostaju pod križem dok učenici koji su igrali veliku ulogu za vrijeme Isusova života i borili se za svoja mjesta odjednom pod križem nestaju. Na prvom mjestu spominje se Marija Magdalena, žena koja je voljela Isusa i kojoj se Isus prvo pokazuje nakon uskrsnuća, a Toma Akvinski je zbog toga naziva *apostolicom apostola*. Tu je svakako i Isusova majka Marija čije je majčinstvo nerazdvojno povezuje sa sinom, kao i nekolicina drugih žena koje su pratile Isusa.

Uloga žene u kršćanstvu

U kršćanstvu se ove činjenice ne prešućuju, ali se jednostavno u praksi pa i u teologiji zaboravljaju. Junaci ostaju jedino apostoli, iako se o nekom njihovom junačkom ponašanju može raspravljati. Isusa nije izdala ni prokazala ni jedna žena, od Isusa nisu pobjegle žene kad mu je bilo najteže, od Isusa nisu tražile ministarske fotelje žene kad je bio na putu u Jeruzalem, niti su se otimala za neke važne položaje u njegovu kraljevstvu. Njih vidimo pod križem, kako plaču nad sudbinom jednoga pravednika, nalazimo ih u rano uskrsno jutro kako ga traže na groblju, susrećemo ih kako prenose učenicima poruku da je Isus

živ - one pokazuju jednostavno ljudsku solidarnost.

Ako bismo htjeli biti pravedni u svom prosuđivanju evanđeoskih tekstova i događaja, onda ne bismo smjeli izgubiti iz vida ove činjenice koje posve bjelodano govore o ulozi žena u Isusovu životu i djelovanju, čak i u njegovoj smrti i uskrsnuću. U prihvaćanju i interpretiranju biblijskih činjenica treba biti prav i nepristran, a one su u ovome slučaju više nego jasne.

Možda bismo smjeli krenuti u našem razmišljanju i malo dalje i vidjeti koliko žene inače nose život na svojim plećima, koliko obiteljskih problema počiva na njihovim leđima, a koliko obiteljskih tragedija ne preraste u opću tragediju zahvaljujući ženama. Događaji s Isusom i oko Isusa, na Kalvariji i poslije Kalvarije, trebali bi nas potaknuti na dublje razmišljanje o ulozi žene u kršćanstvu, u Isusovu životu, ali i svakidašnjim našim životima. Nije li ovaj svijet u mnogome izgubio dušu, što je omogućio da je upravo žena izgubi?

Vratimo se križu i uskrsnuću. Tu žene ne zakazuju. One ostaju i bore se; one vjeruju i nadaju se; one traže Isusa i prenose poruku o tomu da je živ. Ne bismo li se mi muški trebali posramiti samih sebe u takvim situacijama?

Božo LUJIĆ

Narodne izreke:

O ŽENI

Žena je nesreća, no ne lišavaj, Bože, nijedan dom te nesreće.

Perzijska

Žena je kao vrba: gdje god je posadiš – ona raste.

Bugarska

Žene su svete u crkvi, anđeli na ulici, vragovi u kući, sove na prozoru i svrake na vratima.

Talijanska

Vlatko Blazanović, Uskrsnuće

Odakle naziv Uskrs?

Hrvatski jezikoslovci riječ *Uskrs* povezuju s glagolom *krsnuti* u značenju *oživjeti, dići se*. Jezikoslovac Petar Skok spominje i drugi mogući korijen riječi *Uskrs*. To je riječ *krijes*. U starohrvatskom je ta riječ označavala sunce u ljetnom, najžarčem suncostaju, solsticiju. Stoga se o Ivanju, tj. 24. lipnja, i pale krijesovi, a valjalo ih je zapaliti vatrom koja se izbija iz kamena, trebalo je *kresnuti*; i taj glagol ima svoj izvor u već spomenutom glagolu *krsnuti*.

No, ta riječ upozorava na temeljni čovjekov doživljaj u trenutku kad je on iz kременa izbio prvu iskru i tako otkrio vatru. Bila je to posvemašnja novost za čovjeka, i u tom smislu riječi *uskrsnuti*, *uskrs* znače: *opet se probuditi, podići se*. Isto je značenje riječi *goristanje*, starokajkavskog i današnjeg naziva za Uskrs kod gradišćanskih Hrvata. Stara kajkavska uskrsna pjesma kaže: *Isus se je gori stal, smrt je dole potepal*.

Dakle, riječ *Uskrs* jasno upozorava na činjenicu Isusova uskrsnuća, da je Krist po-

novno živ jer je raskinuo okove smrti i slavno ustao iz groba; sada je trajno u novoj i vječnoj egzistenciji, *u slavi Boga Oca*. Uskrsnućem je Krist postavio kamen temeljac novoga, boljega Božjega svijeta. Svijet je to koji tek nastaje, ali mu je Kristovim uskrsnućem zajamčena budućnost.

Krist je, stoga, kako piše apostol Pavao, *kamen temeljac koji odbaciše graditelji, ali on postade kamen zaglavni; kakvo čudo u očima našim!* U riječ *Uskrs* ugrađena je i poruka o novom poretku koji *Vjerovanje* izražava riječima: *Vjerujem u uskrsnuće mrtvih i život budućega vijeka*.

Simboli Uskrsa:

Uskrsna zvona: U većini zemalja diljem Europe crkvena zvona prestaju zvoniti na Veliki četvrtak. Ona miruju u znak sjećanja na Isusovu muku i smrt. Ponovno počinju zvoniti na Veliku subotu kao veseli glasnici Isusova uskrsnuća.

Križ: Simbol kršćanske vjere. Isus je bio prikovan i umro na križu, ali je treći dan uskrsnuo.

Uskrsni ljiljan: Ljiljan podsjeća kršćane na to kako je Isus ponovno oživio, uskrsnuo. Sam ljiljan se koristi u različite svrhe u uskrsnom vremenu. On je ujedno i simbol čistoće Blažene Djevice Marije.

Cvijeće: Sunovrat, narcis i tulipan, kao i drugo cvijeće, simboli su Uskrsa. Njihov cvat u proljeće simbol je Isusova ustajanja od mrtvih.

Janje: Janje je simbol čovjeka, jer je Isus predstavljen kao Dobri pastir koji pazi na svoje ovce. Janjad također dolaze na svijet u proljeće. Izraelci su koristili krv janjeta da bi spasili prvorodence u Egiptu

Zečevi: Zečevi nas podsjećaju na proljeće i život. Oni su omiljene životinje. Zečevi su plašljive životinje i simbol su plašljivih vojnika koji su pobjegli s Kristova groba prilikom uskrsnuća.

Jaja: Simbol su proljeća jednako kao i Uskrsa. Znak su novoga života.

Pilići: Pilići se legu iz jaja i oni su kao i jaja simbol proljeća i Uskrsa.

Svijeća: Svijeća daje svjetlo i rasvjetljuje tamu. Stoga se na Isusa gleda kao na vječno svjetlo koje kršćanima pokazuje put od rođenja do smrti.

Grančice palme i masline: One se koriste kao simbol mira.

Kruh: Beskvasni kruha se jede u znak sjećanja na Isusovu žrtvu.

Vino: Crveno vino pije se u znak sjećanja na prolivenu krv Isusovu.

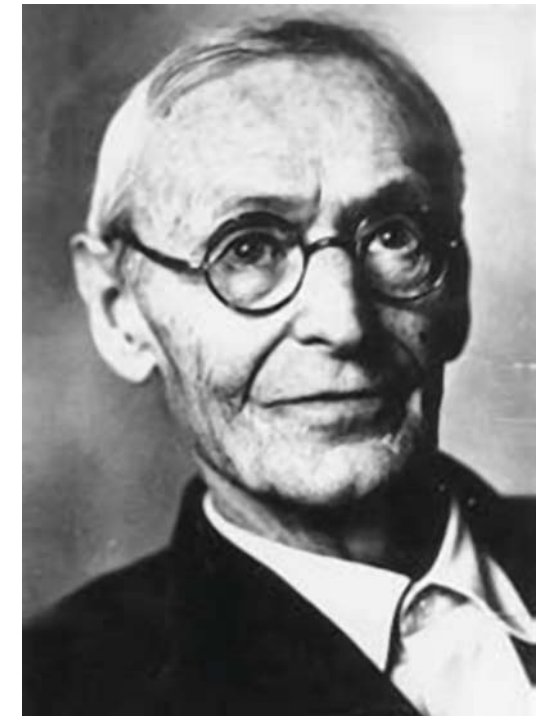
UZ 50. OBLJETNICU SMRTI: HERMANN HESSE (1877-1962)

Uskrs

Od svih kršćanskih blagdana Uskrs je već desetljećima jedini blagdan koji još doživljavam s osjećajima pobožnosti i strahopoštovanja. Ovom blagdanu pripadaju suzdržana slatkoća ranog proljeća, sjećanje na roditelje i traženje jaja ispod grmlja jorgovana u vrtiću, te na Bachovu glazbu kao i sjećanje na raspoloženje u vrijeme moje konfirmacije, na sukob između strahopoštovanja prema pobožnosti mojih roditelja i prvih nelagoda i prosvjeda protiv od Crkve nametnutih formula vjere.

To kolebanje između strahopoštovanja i revolta javlja se uvijek iznova i nakon toliko desetljeća tiho u meni svaki puta kada slušam Bachovu Muku – nekada nostalgично, a nekada opet izrazito ironično. Moje strahopoštovanje usmjereno je prema patnji Isusovoj i njegovoj borbi u Getsemaniju, a moja kritika prema nekim mjestima u tekstu, na poseban način protiv Isusovih učenika.

Ne samo da su spavali dok je njihov Učitelj usamljen bio posljednji boj! Njihov san bio je dakako shvatljiv, oprostiv, dogodio se ne samo zbog tromosti i iz straha pred onim što se teško podnosi, tu ima i nečeg djetinjeg i prirodnog. Ali da je jedan učenik svoga Učitelja izdao, a drugi, onaj zvani *Stijena*, zanijekao, te da je među njima došlo do pregrijane pohlepe za čudom, za stvaranjem legendi i osnivanjem crkvene zajednice, do raspoloženja koje nije isključivalo ni razdor i svađu za hijerarhijsko prvenstvo – to me je u nekim životnim trenucima itekako disponiralo protiv učenika, a nekoliko puta, ima tome već dugo vremena, taj mi je kritički stav znao zagorčati i svečano raspoloženje dok sam slušao Muku. Kao da nisam bio u sta-

Hermann Hesse (1877-1962)

nju, slušajući izvještaj o Petrovu nijekanju, još više s njime osjetiti i suosjećati njegov strašni stid i kajanje negoli Isusovu patnju.

Nije li narušavanje moje pobožnosti putem kritičkih poticaja bilo išta drugo doli drhtaj u ožiljku koji je nekoć bio rana.

Duhovnost kao bolest?

Suvremeni oblici duhovnosti izraz su čovjekove čežnje za srećom i zadovoljstvom. Ali one ga mogu učiniti psihički i duhovno bolesnim, iščašenim iz stvarnoga svijeta (života)

Duhovnost je megatrend u suvremenom svijetu. Mjesto tradicionalne vjerske prakse i pobožnosti sve više preuzimaju različite vrste duhovnosti. Duhovnost modernog čovjeka je osobna (privatna), usmjerena na ovostranost (ovaj život), obilježena čežnjom za srećom i zadovoljstvom. O razlozima zbog kojih se ljudi okreću duhovnosti govore i suvremena antropološka i sociološka istraživanja. Njemačka antropologinja Ariane Martin navodi njih sedam.

Razlozi duhovnosti

Putovanje prema samom sebi: preko različitih oblika kontemplacije, meditacije ili *yoge* čovjek pokušava otkriti (pronaći) sebe. Vanjski svijet je gluh za Boga, u njemu se ne čuje „božanska muzika“, pa se ljudi okreću sebi da bi ju ponovno otkrili.

Opčinjenost (opčaranost): ako je sekularizacija demistificirala svijet, suvremeni oblici duhovnosti ga pokušavaju ponovno mistificirati (očarati) i pronaći izgublenu tajnu. To je čarobni svijet romantičarskih vizija obilježen pustolovinama, doživljajima i osobnim iskustvima.

Ozdravljenje: uz medicinu i psihoterapiju suvremeni čovjek smatra da ga i duhovnost može iscijeliti.

U pozadini ovakvih čežnji je želja za punim zdravljem, savršenošću i besmrtnošću. Ovo je često povezano s vjerom u čudesnu moć duhovnih učitelja i najčešće se prakticira preko polaganja ruku.

Postojanost (sigurnost): mnogi su ljudi izgubili tlo pod nogama i sigurnost kako treba-

ju pravilno i dobro živjeti. Suvremeni globalni svijet je postao kompliciran i mnogi se u njemu izgube. Ljudi traže orijentaciju, sigurnost, upute, savjete, gotova rješenja. Pritom je daleko važnije što kažu njihovi duhovni vođe i učitelji nego argumenti.

Zajedništvo: nije samo bolestan pojedinac, i društva su bolesna jer u njima vladaju zle i destruktivne sile kojima treba suprotstaviti duhovno ozdravljene zajednice. Duhovni dualizam je jedno od najčešćih obilježja moderne duhovnosti. Postoje dobri i zli duhovi, pa prema tome i dobra i zla društva (zajednice). Spas treba tražiti u *ozdravljenim* zajednicama – duhovnim domovinama.

Putovanje u širinu: suvremena kultura života mnoge ljude tjera u uskoću. Da bi izišli iz uskoće oni, i realno i virtualno, pokušavaju otkrivati širinu svijeta i na taj način iskusiti djelić božanskog.

Odnos prema svijetu: ljudi koji se okreću duhovnosti imaju podijeljene osjećaje prema svijetu. Za njih je sekularni svijet nadiđen i odbojan, oni protestiraju protiv njega, proklinju ga, prizivaju stara dobra vremena, i pokušavaju stvarati novi svijet. Sebe doživljavaju kao avangardu novog svijeta.

Eksperimentiranje s vlastitom duhovnošću

Suvremene duhovnosti su ogledalo čežnji modernoga čovjeka. Neizmjerne čežnje na jednoj i često iskustvo nedostatka na drugoj strani su glavni pokretači čovjekovih *duhovnih traganja*. Unutarnje nezadovoljstvo i osjećaj nesreće, frustracije i kompleksi, životni brodolomi i pokidani odnosi, neispunjene želje i neostvarene ambicije, fizička i psihička oboljenja i mnogo toga drugoga nagoni modernoga čovjeka na najrazličitija eksperimentiranja s vlastitom duhovnošću kako bi ponovno pronašao sebe i vlastitu sreću. Suvremene duhovnosti nisu vezane isključivo uz jednu religiju i kombiniraju najrazličitije

oblike duhovnosti. One su nerijetko i protest protiv etabliranih religija i nastaju iz sekularnog miljea.

No, duhovnost i eksperimentiranje s duhovnošću može ljude učiniti psihički i duhovno bolesnima, iščašenima iz stvarnoga svijeta (života), ovisnima o duhovnosti. Mnogi od njih nerijetko žive u zasebnim svjetovima (neshvaćeni od drugih pa i svojih najbližih), u malim grupama čiji članovi s vremenom postanu ovisni od svoga duhovnog vođe i novih porcija duhovnih doživljaja. Svaki oblik duhovnosti – upozoravaju suvremeni psiholozi, psihoterapeuti i poznavatelji ljudske psihe i duše – koji čovjeka pojedinca odvaja od njegovog stvarnog života, od odnosa s drugima, koji se poigrava s ljudskim čežnjama i njihovim ranama i traumama može djelovati kontraproduktivno i imati strašne i duboke posljedice.

Drago BOJIĆ

Narodne izreke:

O ŽENI

Žene su čistilište za kesu, raj za tijelo i pakao za dušu.

Talijanska

Kad žena uzdiše, nije dovoljno tješiti je riječima.

Njemačka

Ženu i mač ne valja nikad iskušavati.

Španjolska

Najbolje je hvaljena ona žena o kojoj se ne govori.

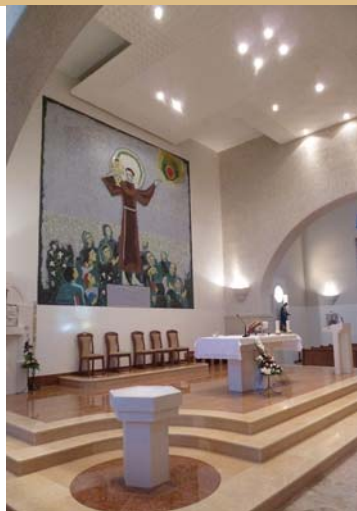
Francuska

Bez žena i vina nitko ne može biti veseo.

Nizozemska

Dobrim je oružjem naoružan onaj tko se oženio dobrom ženom.

Francuska

Unutarnjost župne crkve u Čukliću

Svetište župne crkve u Čukliću

Sveti Anto Padovanski u Čukliću

Sveti Anto u Čukliću

U jugoistočnom kutku Livanjskog polja, na brežuljkastim terenima ispod strmih litica Kamešnice, poredala se sela čukličke župe: Prolog, Orguz, Čosanlije, Tribić, Čuklić i Lipa. Leđa im štiti kamena planina a pred očima puklo, kao dlan ravno, zeleno polje kojemu, reklo bi se, nema svršetka.

Oblikovanje župe

Župna se crkva nalazi u Čukliću, po komu se i župa tako zove. Iako se još sredinom XVIII. stoljeća spominju u ovom selu crkva i stan te poimence navode dvojica franjevaca kojima su u pastoralnom radu pomagala još četvorica svjetovnih svećenika, ipak su stvarni počeci današnje župne zajednice iz XIX. stoljeća. Župa je, prema izvješću biskupa Pave Dragičevića, brojala tada 3.968 katolika pa se broj franjevaca udvostručio. Međutim, ubrzo su se crni oblaci osmanlijskih nasilja nadvili nad vjerski život župe. Franjevci su se morali skloniti u nedaleke Vidoše a broj se katolika smanjio na oko 1.600. Toliko ih je bilo i 1828. kada je Čuklić postao mjesnom kapelanijom livanjske župe i otkad se vode župne matice. Kapelaniji su, osim maloprije

pobrojanih, pripadala i sela: Bila, Grborezi, Komorani, Srđevići i Zabrišće.

Prvim mjesnim kapelanom imenovan je fra Pavao Kljunović. Stanovao je u kućici usred sela Čuklića, koja je kasnije postala vlasništvo ovdajšnje obitelji Duvnjak. Nedugo nakon toga (1836.) sagrađen je novi župni stan na zemljištu koje je darovao beg Ćurčić. U blizini stana nalazila se kapelica posvećena Majci Božjoj u kojoj se posebno svetkovala Mala Gospa.

Dvije godine poslije, 16. prosinca 1838. godine, za biskupovanja fra Rafe Barišića, kapelanija je kanonski postala župom. A prvim župnikom postao je fra Jozo Vukadin, dotadašnji kapelan, koji je i sagrađio župni stan.

Župnici grade crkve

Smjenjivali su se potom župnici. Sa svojim pukom neštedimice dijelili dobro i podnosili tegobe. Tako je 1855. u župi bjesnila kolera i za samo tri mjeseca pokosila 105 osoba. Žrtva kolere bio je i župnik fra Petar Križanac. U župničkoj službi naslijedio ga je fra Lovro Karaula, dobro znani livanjski franjevac i mučenik za vjeru u Boga. Tri godine je on bio župnik u Čukliću i kroz to vrijeme nadzirao gradnju samostana na Gorici, koji je najvećim dijelom njegovo djelo.

Za župnikovanja fra Mije Marjanovića, 21. lipnja 1874. postavljen je kamen temeljac novoj župnoj crkvi posvećenoj sv. Anti Padovanskom. Imala je 184 m² i bila je dovršena do kraja iste godine. Da bi što bolje služila svojoj svrsi, crkva je više puta popravljena i preuređivana. Najveći zahvat učinjen je 1963. kada je započela gradnja sadašnje crkve. Nacrt za proširenje uradio je inž. Dimitrijević iz Sarajeva. Ostvarenje nacrtu postignuto je zahvaljujući snažnoj vjeri, širokogrudnoj darežljivosti i neumornom zalaganju svih župljana i ondašnjeg župnika fra Ante Vrdoljaka. I svi sljedeći župnici do naših dana (fra Bogdan Jolić, fra Stjepan Vrgoč, fra Vlado Tičinović, fra Marko Jukić, fra Ivo Jurišić, fra Franjo Vrgoč, fra Ilija Krezo, fra Niko Petonjić i fra Tvrtko Vrdoljak) dali su svoj nemali doprinos da je ona danas lijepo i ugodno mjesto molitve.

Osim nje župa ima i lijepu područnu crkvu u Prologu. Za vjernike toga sela i jednog dijela Orguza, kojima je župna crkva predaleko, podignuta je 1967. crkva i posvećena sv. Stjepanu prvomučeniku. U Prologu se također nalazi i zavjetna kapelica sv. Ilije koju su mještani sagrađili 1925. nakon što je nevrjeme kroz tri godine uzastopce obijalo usjeve u njemu.

Iseljavanja – trajna oznaka

Svakodnevni životni zahtjevi bili su veći od onoga što je mogla pružiti škrta livanjska zemlja. Stoga su se žitelji ovih podkamešničkih sela već odavno počeli otiskivati u „bijeli“ svijet *trbuhom za kruhom* te je iseljavanje trajna oznaka života u livanjskom kraju. Nekad i danas. Kroz prošla stoljeća iseljavalo se najviše, to je i razumljivo, u susjedna dalmatinska područja a onda u unutrašnjost Bosne, u Kupreško i Glamočko polje.

I u naše vrijeme seljenje hrvatskog žiteljstva, i ne samo njega, iz Livanjskog polja vrlo je veliko. Prema popisu iz 1971. živjelo je na čitavom području 31.657 Hrvata, a 1981. bilo ih je 28.918. Godine 1991. bilo je u livanjskom kraju, istina, 29.324 Hrvata, ali je istodobno u Hrvatskoj živjelo čak 14.440 Hrvata podrijetlom s ovog područja. Kako to izgleda na užem teritoriju, možda upravo čuklička župa najbolje ilustrira, mogla bi ona biti slika čitavog livanjskog kraja, ali i BiH. Podaci sami za sebe govore. Od 1973. do 1986. godine odselilo je iz šest sela župe oko 330 obitelji. Teško je odrediti točan broj. Mnogi, naime, uz kuću u rodnom selu imaju stan, kuću ili čitavo imanje i negdje drugdje...

Svaka obitelj ima svoje razloge za seljenje. Najčešći su bolji uvjeti za življenje i veća vjerojatnost da će se naći stalno zaposlenje. Od zemlje se u livanjskom kraju ipak ne može živjeti, a malo je ljudi iz ove župe zaposlenih u Livnu ili u rudniku mrkog ugljena u Orguzu...

Govor župnih matica posebice je zanimljiv. Godine 1974. župa je brojala 3.860 vjernika, a 1982. broj se smanjio na 3.025. Razlog je odseljavanje, ali i osjetno smanjen broj rođene djece. Godine 1956. rođeno je u župi 136 djece, a 1984. osamdeset dvoje djece manje. Danas župa u 452 obitelji ima svega 1.598 članova; ima 70 kuća sa jednim članom. U župi je 2011. kršteno 15 djece, vjenčano 17 novih bračnih parova i 43 umrle osobe pokopane.

- Sela su sve pustija i pustija. U njima ostaju samo staračke obitelji - kaže župnik fra Tvrtko.

U župi ipak nije sve tako crno. Svećenici koji djeluju u župi - osim župnika fra Tvrtka, župni vikar fra Ćiril Lovrić i odnedavno umirovljeni profesor fra Jozo Vrdoljak - puni su pohvalnih riječi za svoje župljane. Obje su crkve svake nedjelje poprilično ispunjene. Posebno se to odnosi za svetkovine Božića i Uskrsa, ali i za blagdan sv. Ante, patron župe, za koji se župljani svake godine pripremaju pobožnošću *Trinaest utoraka* i dobro posjećeni deveticama.

Marijan KARAULA

Klara Asiška - žena pokore

Pokora, kao i siromaštvo, nisu ponajprije plod odreknuća i žrtvi nego način nasljedovanja Krista: punina sv. Franje i sv. Klare u duhovnome je veselju i radosti

Što znači kada kažemo da se nalazimo u korizmenom vremenu i da smo pozvani na obraćenje? Obratiti se znači promijeniti dosadašnji put, promijeniti stavove i navike, a u životu kršćanina znači posvetiti više vremena Bogu, imati srce okrenuto Gospodinu i čuti Božju riječ koja odzvanja ovih korizmenih dana: *Obrati se i ujeruj Evanđelju.*

Primjeri svetaca

Sveci su uvijek davali sjajne primjere pokore kojom su, upravo zato jer su je i sami u životu prakticirali, oduševljavali mnoge da i oni krenu njihovim stopama. Kako su vršili pokoru Franjo i Klara?

Strogost koju je Franjo imao prema sebi očitovao se iznad svega u molitvi, postovima i odricanjima. Najraniji izvori govore da je Franjo obdržavao pet korizmi kroz godinu: velika korizma, korizma došašća, bogojavljenjska ili blagoslovljena korizma, korizma sv. Mihaela i korizma od svetkovine apostola Petra i Pavla do Uznesenja. I sv. Klara je također u korizmenom vremenu intenzivno molila, postila i odricala se.

U samostanu sv. Damjana, gdje je Klara boravila, sigurno nije nedostajalo posla. Osim redovitih poslova, koje je Klara obavljala, ona se posebno posvetila osobnoj i zajedničkoj molitvi. Taj se intenzivni molitveni život očitovao kroz post i pokoru. Koliko je to bilo važno u njezinu životu, vidljivo je iz činjenice da su u svjedočanstvima u postupku proglašenja svetom, upravo molitva i pokora

Sv. Klara i sestre u molitvi

redovito dolazile zajedno. Prema zapisima Klara "tri dana u tjednu nije ništa jela, to jest, u ponedjeljak, srijedu i petak; u ostale dane toliko se odricala jela da je upala u stanovitu slabost" (Proc 1,8).

Da su post i odricanje važan dio njezina svetačkog života posvjedočila je i sestra Benvenuta u postupku kanonizacije:

"Žarka u ljubavi prema Bogu, u molitvi i neprestanoj kontemplaciji, ustrajna, u strogosti spram hrane i odjeće hitra, a u postovima i bdjenjima zadivljujuća. Bila je veoma suosjećajna sa žalosnima, dobrotiva i velikodušna prema svim sestrama. Sav je njezin razgovor bio o Bogu; o svjetskim stvarima nije voljela govoriti ni slušati. U upravljanju samostanom i sestrama bila je obazriva i nenametljiva više negoli se to može kazati" (Proc 2,5).

Klarin poziv na pokoru

Da je Klara bila žena pokore, vidljivo je i u Oporuci jer je njezin poziv bio poziv na pokoru. U njoj prepoznajemo onu koja je u pobožnosti i duhovnosti razmatrala lice Raspetoga Krista, a u osobnom trpljenju Kristu se suobličavala. Do nas je dospio i Članov zapis Klarina razmatranja Gospodinove muke:

"Kad je došao dan Presvete Večere Gospodinove i kada se približila Gospodinova smrtna borba, Klara se tužna i žalosna za-

tvorila u svoju ćeliju. I dok je moleći pratila Gospodina koji i sam moli, i kad je njezina duša (usp. Mt 26,36) bila obuzeta čuvstvom žalosti, promatrajući uhićenje i izrugivanje, legla je na svoj ležaj. Cijelu je noć i sljedeći dan toliko bila zanesena da je pogled usmjeravala u jednom pravcu. Činilo se kao da je zajedno s Kristom razapeta i da ništa drugo nije osjećala. Jedna je sestra dolazila i pitala treba li štogod.

A u petak navečer sestra joj je zapalila svijeću i Klaru podsjetila na zapovijed svetoga Franje. Svetac je naime zapovjedio da joj nijedan dan ne smije proći bez blagovanja. Dok je uz nju stajala, Klara, kao da se trgla te je upitala:

Čemu ova svijeća? Nije li dan?

Sestra je na to odgovorila:

Majko, noć je prošla i dan je već prošao, već se spustila i druga noć.

Na to će joj Klara:

Blagoslovljen bio ovaj san, predraga kćeri! Dugo sam ga željela i darovan mi je. Pazi da o ovom snu nikome ništa ne kazuješ dokle god budem živjela u tijelu!" (ŽiKlČ 31).

Radost - temeljna oznaka svetaca

Na kraju te zahtjevne škole pokore Klara je bila radosna. Kako za Franju, tako i za Klaru radost je bilo nešto što je duboko prožimalo njihovo biće. Za njih oboje pravo veselje sastoji se u siromaštvu po primjeru Gospodina koji je izabrao živjeti kao siromah da svojom ljubavlju obogati ljude.

Pokora, kao i siromaštvo, nisu bili ponajprije plod odreknuća i žrtvi nego način nasljedovanja Krista: punina sv. Franje i sv. Klare u duhovnome je veselju i radosti. Pitanje koje se svakome od nas ovih korizmenih dana nameće glasi: Jesu li i naš post i naše odricanje uistinu usmjereni prema radosti u zajedništvu trpećeg i uskrslog Krista?

S. Kata KARADŽA

Događaji, događaji...

U *Maloj galeriji svetog Ante* predstavljena je **17. prosinca 2011. godine** knjiga lirskih meditacija (pjesama) *Ohridski ritmovi* autora Gradimira Gojera. Rukopis knjige, podijeljene u četiri poglavlja, nastajao je kao zapis putopisnih i poetskih impresija prigodom Gojerovih pohoda makedonskim krajevima, a ponajviše prigodom njegova boravka u Ohridu. Uz autora, koji je tu večer pročitao 14 svojih pjesama, knjigu je nazočnima doista nadahnutim esejom predstavio akademik Vladimir Premec, predsjednik *Hrvatskog društva za znanost i umjetnost*, koje je bilo priređivač predstavljajnja.

Akademik Vladimir Premec i Gradimir Gojer

Ivan Kelava, *Putnici kroz vrijeme*

Točno dvadeset crno-bijelih fotografija postavio je u *Maloj galeriji svetog Ante* autor Ivan Kelava iz Mostara na izložbi pod naslovom *Ljudi oko mene u prostoru vremena*. Izložba je otvorena **19. prosinca 2011. godine**, a otvorio ju je g. Hrvoje Milošević, član Središnje uprave HKD *Napredak*, priređivača ove Kelavine izložbe fotografija.

Žive jaslice u Kovačcima

Iz godine u godinu ustalio se u našoj crkvi i samostanu jedan redoviti, standardni oblik (tijek) proslave svetkovine Božića. Naime da bismo se mi iz samostana i vjernici koji dolaze u crkvu sv. Ante na Bistriku što bolje duhovno pripravili za ovu najradosniju kršćansku svetkovinu, bilo je, kao i prethodnih godina, najprije u crkvi **20. prosinca 2011. godine** pokorničko bogoslužje s mogućnošću za pojedinačnu ispovijed. Na raspolaganju onima koji su se htjeli ispovjediti bilo je više svećenika iz našega samostana. Ovoj duhovnoj pripravi za Božić zasigurno je pomalo doprinijelo i postavljanje i urešavanje više božićnih jelki u crkvi, kući i ispred njih te male štalice u crkvi, u čemu su se svesrdno angažirali gvardijan fra Perica, brat Bariša, s. Staza Marijanović, Valentina Šagolj, Marijan Rajič i Vedran Smoljan.

Potom je na Badnji dan i Badnju noć (**24. prosinca 2011.**) uslijedila liturgijska proslava svetkovine Božića. Misu bdijenja u 19 sati slavio je i propovijedao fra Ivan Šarčević, a sve-

čanu misu ponoćku predvodio je i propovijedao fra Mile Babić. Na misama se bio okupio lijep broj vjernika te je crkva oba puta bila poprilično ispunjena. A u kući je bio smanjen broj braće jer su se neki već bili razišli po Provinciji kako bi pomogli svećenicima u nekim župama pri božićnom blagoslovu obitelji.

Sedamnaesti put zaredom naša *Mala galerija svetog Ante* na Bistriku ugostila je članove Likovne udruge HKD *Napredak* na njihovoj redovitoj kulturnoj manifestaciji *Likovni anale*. Bilo je to **27. prosinca 2011. godine** kada je, u radosnom božićnom raspoloženju, manifestacija u večernjim satima svečano otvorena. Stotinjak okupljenih u Galeriji najprije je pozdravila predsjednica ULU *Napredak* Blanka Kraišnik, a potom je likovni kritičar Vojislav Vujanović predstavio izložbu i djela. Na izložbi je sudjelovalo 43 umjetnika, članova Udruge, s ukupno 73 izložena svoja djela različitih dimenzija i rađenih u različitim likovnim tehnikama.

Snijeg na Bistriku

U petak **3. veljače 2012. godine** osvanuo je u Sarajevu, kao i u drugim krajevima Bosne i Hercegovine, visok snježni prekrivač. Obilne snježne padavine potrajale su i sljedećih deset dana te je visina snijega u našem glavnom gradu iznosila više od jednog metra, bila je najviša u proteklih stotinjak godina. Snijeg je

ne samo prekrilo Sarajevo nego mu je donio i mnoge probleme: pod težinom snijega urušio se krov Ledene dvorane Kulturno-sportskog centra na Skenderiji, popustila je jedna od tribina na nogometnom stadionu Grbavica, urušavale su se i neke privatne stambene zgrade, a na gradskim ulicama bilo je onemogućeno normalno odvijanje prometa trolejbusima, tramvajima, autobusima i privatnim osobnim automobilima. Cestama su se, osim vozila gradskog prometa i osobnih automobila, kretali i brojni pješaci jer su trotoari bili potpuno zatrpani visokim slojem snijega, onim što je danima napadao ili onim što je padao s krovova. Također, ni svakodnevni život ljudi nije bio bez određenih problema. Mnogim obiteljima bila je naime otežana opskrba svakodnevnim i prijeko potrebnim živim namirnicama. Nama u samostanu sv. Ante snijeg je otežavao prilaz parkiralistu i parkiranje automobila na njemu.

Hrvatsko narodno vijeće Bosne i Hercegovine, čiji je predsjednik naš fra Luka Markešić, organiziralo je u petak **17. veljače 2012. godine** u samostanskoj *Maloj galeriji sv. Ante* svoju redovitu Konferenciju s temom *Promjene političkog života Hrvata BiH*. Osim fra Luke uvodničari su bili profesori Dubravko Lovrenović i Ivo Komšić, koji su lijepom broju okupljenih progovorili o nužnoj potrebi promjene daytonske u europsku Bosnu i Hercegovinu,

Sastanak HNV

o promjeni politike koja je dovela do rata u BiH, a i danas se nastavlja te o nužnoj potrebi promjene Ustava i izbornog zakona. Među najvažnijim konkretnim stvarima ove Konferencije bila je svakako odluka nazočnih sudionika da se zaduži Upravni odbor Hrvatskog narodnog vijeća da uskoro potakne osnivanje regionalnih političkih stranaka.

Fra Perica Vidić, Pjesma stvorova

Na pet prozora pročelja crkve sv. Ante postavljeni su u petak 8. ožujka 2012. godine vitraji. Likovno rješenje vitraja *Pjesma stvorova* djelo je fra Perice Vidića, a tehnički dio posla - najprije pečenje u Tolisi, a onda postavljanje u Sarajevu - uradili su djelatnici Samostalne zanatske radnje *Staklorad* iz Tolise u vlasništvu Pere Oršolića.

Od 11. do 16. ožujka 2012. godine održane su u dvorani našega samostana godišnje duhovne vježbe za jednu skupinu članova naše bosanske franjevačke zajednice, njih dvanaest. Osmorica su bili iz naše kuće (fra Marko Oršolić, fra Bariša Brajinović, fra Božo Borić, fra Luka Markešić, fra Perica Vidić, fra Ivan Šarčević, fra Danijel Rajić i fra Ilija Dević) i četvorica iz drugih kuća u Provinciji (fra Marko Dunder, fra Ivan Lovrić, fra Ivica Baketarić i fra Josip Filipović). Duhovne vježbe, s temom *Kontakt s Bogom*, vodio je fra Josip Ikić, gvardijan i profesor iz Visokog.

Četrdesetak pripadnika mađarskog naroda koji žive u Sarajevu i njihovi gosti okupili su se

21. ožujka 2012. godine u našoj *Maloj galeriji sv. Ante* da bi se prisjetili 15. ožujka 1848. kada je započela mađarska borba za ravnopravnost i državnu samostalnost. Okupljeni su skromnim i prigodnim programom proslavili ovaj mađarski nacionalni praznik. Proslavu je organiziralo Udruženje Mađara *Hum*, čija je predsjednica Irma Muratović, u znak zahvalnosti za dugogodišnju uspješnu suradnju sarajevskih Mađara s franjevcima iz samostana sv. Ante, uručila gvardijanu fra Perici knjigu o mađarskim nacionalnim junacima.

Tridesetu obljetnicu svoga svećeničkog ređenja proslavila su dvojica članova Bosne Srebrene fra Jure Papić i fra Marijan Karaula 25. ožujka 2012. godine u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja u Podhumu kod Livna. Skromna proslava, kako su oni i željeli, uključivala je samo slavljenje redovite nedjeljne mise s vjerničkim pukom u župi u kojoj je fra Jure obavljao službu župnika. Tako je i bilo. Pred lijepim brojem okupljenih vjernika misu je predvodio i propovijedao fra Lovro Gavran, provincijal bosanske franjevačke provincije. U ime samostana sv. Ante na Bistriku, u kojem djeluje fra Marijan, slavljaju je u Podhumu nazočio gvardijan fra Perica Vidić. Podsjetimo, fra Juru i fra Marijana za svećenike je 21. ožujka 1982. u župnoj crkvi sv. Josipa u Lištanima kod Livna zareadio onodobni banjolučki biskup mons. Alfred Pichler.

M. KARAULA

Rastimo uz riječ Gospodnju

Rastimo uz riječ Gospodnju naziv je projekta u organizaciji Frame Sarajevo, koji je počeo početkom veljače i trajat će do kraja semestra ove akademske godine. Naime, riječ je o projektu čija je ideja nastala kod fra maša i njihovog voditelja fra Danijela Rajića povodom obilježavanja pet godina postojanja Frame Sarajevo. Sveti Franjo je imao poseban odnos prema Svetom pismu koje je za njega bilo *modus vivendi* – njegov način življenja i postojanja. Nažalost, mnogi mladi danas ne poznaju ili uopće ne posjeduju cjelovitu Bibliju.

Zahvaljujući Božjoj providnosti, dobrim ljudima i fra Danijelovoj požrtvornosti, osiguran je velik broj Biblija i krenulo se s organizacijom biblijskih egzegeza. Svaki student tijekom susreta ima priliku upoznati Sveto pismo, Knjigu života, nastalo nadahnućem Duha Svetoga. U ostvarenju te ideje pridonose svi studenti koji se redovito okupljaju na

Bistriku, utorkom nakon večernje sv. mise i pobožnosti sv. Anti. Cilj je približiti mladima Bibliju, živu Božju riječ, koja nudi odgovore na naša životna pitanja. Na svakoj tribini bilo je prisutno oko 80 katoličkih studenata i mladih.

Mladi su do sada imali više susreta u okviru ovog projekta. Na prvoj od tribina bilo je ukratko riječ o uvodu u Sveto pismo. Na susretu pod nazivom *Upoznajmo Knjigu mudrosti* fra Danijel je mlade upoznao sa strukturom i osnovnim značajkama ove knjige Staroga zavjeta. Tema drugog susreta bila je *Post i korizma u Bibliji*. Kroz ulomke iz Biblije objašnjena je simbolika četrdesetnice, posta i pepela. U trećem dijelu projekta mladima se pridružio i fra Velimir Bavrka, župnik župe u Gornjoj Dubici. On je govorio o temi *Svjedočiti Isusa drugima* pozvavši mlade da se ne plaše biti „ludi“ za Krista u svijetu koji ih lažnim blještavilom pokušava udaljiti od prave istine.

Teme i predavači za mjesec ožujak su: p. Mato Anić govorio je o temi *Razlikovanje duhova* a vlč. Mato Zovkić o *Braći Tobije i Sare*.

Po završetku projekta, studenti koji budu aktivni dobit će na dar Bibliju kako bi svoj rast nastavili i dalje kroz život. No, to nije sve! Framashi koji uspiju ostvariti pridjev *aktivan* u superlativu, moći će besplatno sudjelovati na ovogodišnjem *Franjevačkom maršu*, a svaki student ima priliku „biblijskom bitkom“ biti jedan „desetorice“ koji će sudjelovati u ljetnom kampu za mlade na Modravama. Projekt će u trajno vlasništvo ostaviti svakom sudioniku dar nad darovima: spoznaju žive Božje riječi i poticaj za prevođenje Riječi u život. Na kraju, to i jest bitno! Sve će biti i proći, ostaviti trag ili ne, ali Njegovu riječ vrijeme neće učiniti blijedom.

Marija PULJIĆ,
voditelj formacije Frame Sarajevo

Milosti dobivene po sv. Anti

Bilo je to godine 1897. u Ipeku, gradu sjeverne Albanije. Jedne nedjelje poslije podne, dok se je puk sabiro u crkvu na večernjicu, evo u kolima dovukoše jednoga bolesnika, mladića od 22 godine tako bolesna, da je više dana bio izvan sebe; uz njega su došla braća i rogjaci, sve muslimani, koji su prija sva sredstva od liječnika potražili, al sve uzalud. Oni zamole tadašnjega župnika, fra Lovru Mitrovića, da ih pusti u crkvu pred oltar sv. Ante, te da bi se on tude za bolesnika pomolio Bogu i sv. Anti. Župnik dozvoli da unigju i unesu bolesnika, a on će za njima. Zapali dvije svijeće na oltaru Svečevu i poče se Bogu moliti. Kada je svršio *Ako tražiš čudesa*, zapita bolesnika, kako mu je. Ovaj otvori oči i čisto kaza, da mu je bolje. Župnik opet moli, a kada je svršio drugo *Ako tražiš čudesa* bolesnik se uspravi i sjede, jednako gledajući u kip Svečev. Kada je župnik i po treći put svršio *Ako tražiš čudesa*, bolesnik ustade na noge zdrav, čitav, pristupi nogama kipa Svečeva, ljubi noge, ljubi oltar, ljubi ruku fra Lovrinu, ljubi se i grli sa svojim pratiocima, a svi plaču od ganuća. U to je i puk na večernjicu došao i svjedokom bio čudesna ozdravljenja. Mladić je otišao kući sa pratiocima zdrav i veseo, odakle je poslao bogate darove Svecu i župniku u zahvalnost ozdravljenja; a ovo se čudo ubrzo svuda razglasilo.

God. 1899. u istom gradu Ipeku neki rišćanin, imenom Mik Ćurčija oženio sina iz istoga mjesta iz ugledne obitelji iste vjeroispovijesti. Nu malo dana kasnije mlada se razboli opasno. Jadni otac traži lijeka u liječnika, al bada-va; traži utjehu u vjeri i zove dva svoja popa, da se Bogu mole; i ovi došli u kuću i počeli se moliti, ali kada su razabrali u riječi, da je mlada opsjednuta vragom, poplaše se i odu; zamoli otac i hodžu za pomoć, ali ovaj ne će ni da dogje, jer je čuo za nemio slučaj popova, napokon eto žalosnog oca župniku fra Lovri sa jednom okom mliva, da ga blagoslovi, pa da kruh ispeče i bolesnici dade. Nu bolesnica toga kruha ni

okusiti ne će, dapače se je vrlo uznemirivala i na oca ljutila, što joj je dao jesti kruh po fraturu blagoslovljen. Eto jasnoga oca opet župniku fra Lovri, pa mu se tuži, kako mlada ne će da jede onaj kruh. Na to župnik dade *relikviju - moći* sv. Ante i reče, neka objesi o vrat mladi i neka se moli Bogu po svetom Anti za zdravlje bolesnice. Dok je relikvija stavljena na vrat, odmah je mlada stala užasno vikati i urlikati, a onda se je onesvijestila, umirila, a zatim se zdrava probudila, te još i danas cijela familija Mik Ćurčije zahvalna je sv. Anti i fratrima.

Slijedeće godine u istom Ipeku zbio se ovaj čudesni slučaj. Rišćanin Gjurio Šotić imo ženu Dragu na smrt bolesnu od sušice. Poslije nego je po običaju rišćanskom svukuda prije lijeka tražio uzalud, obrati se fra Stjepanu Gečovu, da se on moli Bogu i sv. Antunu za njegovu Dragu. Fra Stjepan mu dade relikvije sv. Antuna, da ih objesi o vrat Dragi i da će sv. Anto uslišati njihove molitve. I tako je i bilo: Draga je ozdravila, skupa sa mužem povratila relikviju i obilne darove donijela sv. Antunu i fra Stjepanu.

Fra Lovro MIHAČEVIĆ,
Glasnik sv. Ante Padovanskoga, 1910., br. 3, str. 47-48

KALENDAR DOGAĐAJA

Nedjelja 1. travnja 2012.

Nedjelja muke Gospodnje (*Cvjetnica*). Mise u crkvi sv. Ante u 8, 9.30, 11, 12 i 18 sati. Pod misom u 11 sati pjevanje Muke Gospodnje po Mateju. Na početku svake mise blagoslov grančica.

Ponedjeljak 2. travnja 2012.

Izložba fotografija pod nazivom *Medugorje* autora Ive Rajiča u 19 sati.

Utorak 3. travnja 2012.

Veliki utorak i dan sv. Ante. Treći utorak u pobožnosti *Trinaest utoraka na čast sv. Ante*. Pod misom u 18 sati pjevanje Muke Gospodnje po Mateju.

Četvrtak 5. travnja 2012.

Veliki četvrtak. U 18 sati misa Večere Gospodnje. Obredima Velikog četvrtka započinje uskršno trodnevlje muke i uskrsnuća Isusa Krista.

Petak 6. travnja 2012.

Veliki petak. Obred Velikog petka i pjevanje Muke Isusove po Ivanu u 18 sati. Služba muke Gospodnje sastoji se od službe riječi, klanjanja križu i pričesti.

Subota 7. travnja 2012.

Velika subota. Obred Uskrsnog bdijenja u našoj crkvi bit će u 20 sati. Ovo je najsvečanije slavlje cijele liturgijske godine. Obred se sastoji od službe svjetla (blagoslov ognja, paljenje svijeća i hvalospjev uskrsnoj svijeći), službe riječi, krsne i euharistijske službe. Poslije obreda blagoslov jela.

Nedjelja 8. travnja 2012.

Nedjelja uskrsnuća Gospodinova (Uskrs). Mise u 8, 9.30, 11, 12 i 18 sati. Poslije svake mise blagoslov jela. U 19 sati dječji uskrsni koncert.

Četvrtak 12. travnja 2012.

Svečanost otvorenja likovne izložbe ULU *Napredak* u povodu svetkovine Uskrsa u 19 sati.

Utorak 1. svibnja 2012.

Sveti Josip Radnik i početak svibanjske pobožnosti. Tradicionalno hodočašće u Olovo Gospi olovskoj (prijave na našoj samostanskoj porti). U našoj crkvi mise u 8 i 18 sati.

Četvrtak 17. svibnja 2012.

Uzašašće Gospodnje ili Spasovo. Mise u našoj crkvi u 7.30 i 18 sati.

Nedjelja 27. svibnja 2012.

Duhovi (Pedesetnica). Mise u 8, 9.30, 11, 12 i 18 sati.

MISE U NAŠOJ CRKVI

Nedjeljom: u 8, 9.30, 11, 12 i 18 sati.

Svaki utorak posvećen je sv. Anti i mise su uz pobožnost sv. Anti u 8 i 18 sati. Nakon večernje mise predavanje za studente i mladež te druženje u samostanskoj dvorani.

Radnim danom samostanska misa s jutarnjom je u 7.30 sati, te večernja misa u 18 sati.

Prije svake mise može se potražiti svećenika za ispovijed i uvijek dogovoriti vrijeme za duhovni razgovor.

U crkvi se tijekom godine održavaju brojni glazbeni koncerti, a samostanska *Mala galerija Sveti Anto* je otvorena za susrete raznih udruga, za održavanje različitih vjerskih i kulturnih priredbi, okruglih stolova i znanstvenih predavanja.

Tiskanje ovoga broja našega Glasnika sv. Ante pomogao je župni ured sv. Ante Padovanskoga u Čukliću kod Livna. Iskreno zahvaljujemo!

Nakladnik: Franjevački samostan sv. Ante, Sarajevo, Franjevačka 6
Tel: 033/236 107, fax: 033/236 108
E-mail: sv.anto@bih.net.ba
www.svantosarajevo.org
Glavni urednik: Marijan Karaula
Lektura: Ivo Pranjeković
Fotografija: Marijan Karaula
Grafički urednik: M.S. Štrika
Tisak: SUTON - Široki Brijeg

Uskrsno jutro

Uskrs!

Krist je uskrsnuo.

To je uistinu tako.

Raduj se,

Jer život opet ima smisla.

Nama nije suđeno da završimo

U nekoj crnoj rupi.

Uskrs!

Ti si s milijunima drugih ljudi

Na putu u sjajnu budućnost

Koja se zove nebo.

Uskrs!

Dođi, pođimo zajedno na sunce.

Zar ne osjećaš proljeće u svom srcu?

Sada je vrijeme obnavljanja

Nove nade

U nasmrt umornu svijetu.

Vjerujem u uskrsnuće

Jer vjerujem u ljubav,

Jer ne mogu prihvatiti

Besmisleno bivstvovanje.

Uskrs!

Pođimo zajedno u radost.

Phil Bosmans

